

Rapportering til Bufdir 17 november

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)

Bakgrunn: I forbindelse med arbeidet til Koordineringsgruppen for tjenester til sårbare barn og unge under pandemien, ønsker Bufdir deres erfaringer og opplevelser som virksomhet, på hvordan dere mener tjenester og velferdstilbud til barn, unge og familier fungerer høsten 2020.

Informasjon om koordineringsgruppen:

https://bufdir.no/aktuelt/temaside_koronavirus/tjenestetilbudet_til_barn_og_unge_under_covid_19_pandemien/

Innledende kommentar:

FFO har ikke gjort noen egen undersøkelse denne høsten (vi avsluttet vår undersøkelse medio august), og etter det har vi bare fått sporadiske henvendelser, fra enkeltmennesker til vårt Rettighetssenter (men svært få) og fra organisasjonene våre. Vi sendte ut spørsmålene dere ønsker til denne tilbakemeldingen til de av våre medlemsorganisasjoner som har barn og unge som målgruppe, og fikk svar fra fire organisasjoner – HLF, Cystisk fibrose og Autismeforeningen. Våre svar her er basert på det vi fikk fra dem, andre innspill i høst og egne observasjoner. Men vi har ikke noen helhetlig og systematisk oversikt over situasjonen for funksjonshemmede og kronisk syke barn og deres familier. Vi vil gjennomføre en ny undersøkelse i desember om mer langsiktige konsekvenser, og håper å få et mer helhetlig bilde av situasjonen i januar.

Spørsmål vi ønsker svar på/deres vurdering av:

1. Er dere kjent med at tjenester og velferdstilbud til barn og unge (de dere kjenner best) er redusert høsten 2020, som følge av covid-19 pandemien?

Ja, spesialundervisning (over 14 000 har ikke fått dette tilbake etter at skolene åpnet igjen). Tror ikke det er knyttet til lokale utbrudd.

HLF (Hørselshemmedes landsforbund) melder til oss at noen steder brukes situasjonen som unnskyldning for å ikke gi direkte spesialpedagogisk hjelp til talespråklige hørselshemmede barn i barnehage og skole (Oslo kommune, Vetland). De har eksempler på dette, men vi kjenner ikke til i hvilket omfang det skjer. De sier også at noen skoler ikke vil bruke mikrofonanlegg på grunn av smittesituasjonen (har hatt flere henvendelser om dette). De sier også at smittevern og personvern brukes som unnskyldning/begrunnelse for å ikke gi tjenester, selv om dette ikke er nødvendig. Vi vet ikke omfanget på dette.

HLF melder også om at det er en utfordring å få tilgang til informasjon samtidig som resten av befolkningen. Dette skyldes blant annet manglende teksting av korona-pressekonferansene, og ikke mulig å kontakte Koronatelefonen uten å ringe/skriftlig toveiskommunikasjon med myndighetene.

NDF (Norges døveforbund) melder at deres integrerte barn ute i kommunene har fått sitt deltidsopphold gjennom Statped avlyst helt siden mars. Alt foregår digitalt, og Statped har for strenge smitteverntiltak.

2. Er dere kjent med at barn/familier selv ikke oppsøker velferdstilbud og tjenester eller avbestiller timer på grunn av covid-19-pandemien (høsten 2020)?

Vi er ikke kjent med i hvilket omfang dette skjer, men vet at noen med sjeldne diagnoser som ikke vet hvordan smitte vil ramme (og om de vil overleve) ikke har vært ute siden mars og de har nok gått glipp av mye oppfølging/kontroller og behandling. Også barn og unge med cystisk fibrose har vi fått direkte tilbakemelding om at dette skjer. De skjermer seg mot «alt». Det gjelder nok generelt, men ekstra mye der det er lokale utbrudd.

Til begge spørsmålene ønsker vi at dere presiserer:

- Gjelder dette i områder med lokale utbrudd?
- Eller er det også i områder der smittesituasjonen ikke er akutt (ikke lokale utbrudd)?
- Hvilke tilbud og tjenester gjelder det?
- Hvor stor andel av barn og unge blir påvirket av reduserte tjenester og tilbud? (feks angi mange, noen, få eller anslag prosent)
- Har dere (eller andre) gjennomført undersøkelser om tjenester og tilbud, med status høsten 2020? Og hva er resultatene?

Vi avsluttet vår undersøkelse midt i august. Vi vil gjennomføre en ny undersøkelse av situasjonen og konsekvensene for våre medlemmer i desember, og håper å ha oppdatert informasjon på plass i løpet av januar.

- Eventuelt hvordan og på hvilken måte påvirker reduserte tjenester og tilbud barn, unge og familier?

Dersom tjenestene er påvirket høsten 2020 – kjenner dere til kompensierende tiltak i regi av kommunen eller andre?

- Er det særskilte grupper av barn og unge dere bekymrer dere for høsten 2020?

Vi er spesielt bekymret for unge som er ensomme og isolerte, og som har (og har fått forsterket) eller har utviklet psykiske problemer nå når Koronasituasjonen er blitt langvarig og vi ser en ny smitteoppblomstring og nedstengning. Vi vet at selvmordstanker og tunge depresjoner er økende, men at også langt flere får lettere depresjoner, er bekymret og engstelige. Vi er også bekymret for de som har mistet tilrettelagt undervisning over tid, eller ikke har klart å henge med på digital undervisning og tilbud.

- Hva kan gjøres framover for å motvirke negative effekter av smitteverntiltakene?

ikke steng ned mer enn nødvendig (ha smittevernutstyr tilgjengelig), ha en beredskapsplan klar for å ta vare på de mest utsatte, skjerm og oppretthold tilbudet til elever med vedtak om spesialundervisning og behov for tilpasset undervisning, målrettet informasjon og kommunikasjon, ta spesielt vare på pårørende, følg tett med på det som skjer i kommunene.

God og entydig informasjon (det kommer frem mer uenighet om hva som er nødvendig jf tiltak, kan skape splittelse, uro, forvirring og engstelse – hva stemmer egentlig?).

Klarere føringer for og tilsyn med reelle faktiske smittevern hensyn ifbm. tjenester til hørselshemmede og kommunikasjon i helsevesenet (eks. munnbindbruk i kommunikasjon med hørselshemmede).

Vurdere sanksjoner mot instanser som misbruker smittevern for ikke å tilby tjenester de er pliktige til.

Vi ber om innspill senest tirsdag 17. november 2020 til marianne.salomonsen.oyfoss@bufdir.no og ireneprestoy.lie@bufdir.no